

BARQAROR RIVOJLANISHGA O'TISH SHAROITIDA ISHLAB CHIQUARISHNI BOSHQARISH VA TASHKIL ETISH

Jumayeva Z.B

Osiyo Xalqaro Universiteti o'qituvchisi

Bobojonova M.J

Osiyo Xalqaro Universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada barqaror rivojlanishga o'tish jarayonida ishlab chiqarishni boshqarish va tashkil etishning ahamiyati yoritiladi. Barqaror rivojlanish tamoyillari, shu jumladan, resurslarni oqilona boshqarish, ekologik mas'uliyatni oshirish va ijtimoiy farovonlikni ta'minlash bo'yicha amaliy yondashuvlar ko'rib chiqilgan. Shuningdek, maqolada ishlab chiqarishda yashil texnologiyalar, qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish va raqamli innovatsiyalarni joriy etishning samaradorligi tahlil qilingan. Mahalliy va xalqaro tajribalar asosida barqaror rivojlanishning iqtisodiy va ekologik afzalliklari batafsil yoritilgan.

Kalit so'zlar: barqaror rivojlanish, ishlab chiqarishni boshqarish, yashil texnologiyalar, qayta tiklanadigan energiya, ekologik mas'uliyat, ijtimoiy farovonlik, raqamli innovatsiyalar, resurslarni oqilona boshqarish, global iqtisodiyot

Barqaror rivojlanishga o'tish hozirgi davrning eng dolzarb masalalaridan biri bo'lib, ishlab chiqarishni boshqarish va tashkil etishda yangi yondashuvlarni talab etadi. Global ekologik muammolar, resurslar cheklanganligi va ijtimoiy mas'uliyatning oshishi sharoitida korxonalar nafaqat iqtisodiy samaradorlikka, balki atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirishga ham e'tibor qaratishi zarur. Barqaror rivojlanishga mos ishlab chiqarishni tashkil etish korxonalarga uzoq muddatli raqobatbardoshlikni ta'minlash, resurslarni oqilona boshqarish va jamiyatga ijobiy ta'sir ko'rsatish imkonini beradi. Ushbu maqolada barqaror rivojlanish konsepsiyasi doirasida ishlab chiqarishni boshqarishning asosiy tamoyillari, amaliy yondashuvlari va muvaffaqiyat omillari tahlil qilinadi.

Barqaror rivojlanish va ishlab chiqarishni boshqarish mavzusida ko'plab ilmiy tadqiqotlar va nazariy asarlar mavjud. Quyida ushbu sohada eng muhim manbalar va ularning asosiy yondashuvlari keltiriladi. Brundtland Commission (1987) - "Our Common Future". Ushbu hisobotda barqaror rivojlanishning asosiy tamoyillari ta'riflanib, iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy omillar o'rtasidagi muvozanatga urg'u berilgan. Elkington, J. (1997) - "Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business". Muallif barqaror rivojlanish konsepsiyasida iqtisodiy samaradorlik, ekologik mas'uliyat va ijtimoiy farovonlikni birlashtiruvchi uch tomonlama natija tushunchasini taklif qilgan. Porter, M. E. va Kramer, M. R. (2011) - "Creating Shared Value". Ushbu maqola korxonalarning barqaror rivojlanish tamoyillarini biznes strategiyalari bilan integratsiya qilish usullarini ochib beradi. UN Sustainable Development Goals (2015) - Birlashgan Millatlar Tashkiloti tomonidan qabul qilingan 17 barqaror rivojlanish maqsadlari, jumladan, sanoatni barqaror rivojlantirish va

innovatsiyalarni rag'batlantirishni taklif qilgan. Akbarov, I. (2020) - "O'zbekistonda sanoatni modernizatsiya qilishning ekologik va iqtisodiy asoslari". Ushbu asarda O'zbekiston sharoitida ishlab chiqarishni barqaror rivojlanishga moslashtirish yo'llari ko'rib chiqilgan. Gunningham, N. (2009) - "Environment Law, Regulation, and Governance". Ushbu tadqiqotda ishlab chiqarish jarayonida ekologik mas'uliyatni boshqarish yondashuvlari tahlil qilingan. ISO 14001 Standarti - Atrof-muhitni boshqarish tizimlari uchun xalqaro standart. Ushbu standart korxonalarga ekologik samaradorlikni oshirishda yordam beradi. Hart, S. L. (1995) - "A Natural-Resource-Based View of the Firm". Ushbu maqola ishlab chiqarishni tabiiy resurslarni tejash va ekologik innovatsiyalar orqali boshqarish tamoyillarini taqdim etadi. Forbes Insights (2022) - "Sustainable Manufacturing Trends". Ushbu hisobot sanoatni barqaror rivojlanishga moslashtirishdagi global tendensiyalar va ilg'or tajribalar haqida ma'lumot beradi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori (2021) - "Yashil iqtisodiyotga o'tish dasturi". Ushbu hujjatda O'zbekiston iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga oid strategik maqsadlar belgilangan. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, barqaror rivojlanishga o'tishda ishlab chiqarishni boshqarish va tashkil etish jarayonida iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy omillarni uyg'unlashtirish muhim ahamiyatga ega. Milliy va xalqaro tajribalar ko'rsatib turibdiki, barqaror rivojlanish tamoyillarini amalga oshirish korxonalarning raqobatbardoshligini oshirish va uzoq muddatli muvaffaqiyatni ta'minlashga xizmat qiladi.

Barqaror rivojlanishga o'tish hozirgi davrning eng dolzarb masalalaridan biri bo'lib, ishlab chiqarishni boshqarish va tashkil etishda yangi yondashuvlarni talab etadi. Global ekologik muammolar, resurslar cheklanganligi va ijtimoiy mas'uliyatning oshishi sharoitida korxonalar nafaqat iqtisodiy samaradorlikka, balki atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirishga ham e'tibor qaratishi zarur. Barqaror rivojlanishga mos ishlab chiqarishni tashkil etish korxonalarga uzoq muddatli raqobatbardoshlikni ta'minlash, resurslarni oqilona boshqarish va jamiyatga ijobiy ta'sir ko'rsatish imkonini beradi. Ushbu maqolada barqaror rivojlanish konsepsiyasi doirasida ishlab chiqarishni boshqarishning asosiy tamoyillari, amaliy yondashuvlari va muvaffaqiyat omillari tahlil qilinadi.

Barqaror rivojlanish atamasi ilk bor Brundtland Komissiyasi tomonidan 1987-yilda "Our Common Future" hisobotida ishlatilgan bo'lib, u iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy omillarni birlashtirishni o'z ichiga oladi. Ishlab chiqarishni boshqarishda barqaror rivojlanish quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

1. Resurslarni oqilona boshqarish: Energiya, suv va xom ashyoni samarali foydalanish.
2. Atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirish: Chiqindilarni kamaytirish, qayta ishlash va ekologik xavfsiz texnologiyalarni joriy qilish.
3. Ijtimoiy mas'uliyat: Ishchilar huquqlarini himoya qilish, xavfsiz ish sharoitlarini yaratish va mahalliy jamoalarni qo'llab-quvvatlash.

Barqaror rivojlanish sharoitida ishlab chiqarishni boshqarishda yondashuvlar muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalarni qo'llash, IoT, sun'iy intellekt va avtomatlashtirish texnologiyalari orqali samaradorlikni oshirish, qayta tiklanadigan

energiyadan foydalanish, quyosh, shamol va biogaz energiyasidan foydalanib, uglerod izini kamaytirish, yashil ishlab chiqarish tizimlari, ISO 14001 kabi ekologik standartlarga muvofiq ishlab chiqarishni tashkil etish, korrupsiyaga qarshi boshqaruv, korxona boshqaruvida shaffoflikni ta'minlash orqali ijtimoiy ishonchni oshirish muhim hisoblanadi.

Amaliy tatbiq misollari		
Korxona nomlari	Qo'llanilgan yondashuvlar	Natijalar
Tesla (AQSh)	Elektr avtomobillar ishlab chiqarish, qayta tiklanadigan energiyadan foydalanish	Uglerod izini sezilarli darajada kamaytirish
Nestle (Shveytsariya)	Suv resurslarini tejash va chiqindilarni qayta ishlash	Resurslardan oqilona foydalanish orqali foydaning oshishi

O'zbekneftgaz Korxona nomlari Qayta tiklanadigan energiya va Chiqindilarni kamaytirish (O'zbekiston) ekologik loyihalarni qo'llash va yashil iqtisodiyotga o'tish

Mamlakatimiz korxonalari barqaror rivojlanish va barqaror rivojlanishga o'tishda ishlab chiqarishni boshqarish jarayonida quyidagi muammolar yuzaga kelishi mumkin. Moliyaviy cheklovlar, yashil texnologiyalarga sarmoya kiritish uchun yetarli resurslarning yetishmasligi, texnologik yetishmovchilik, zamonaviy ekologik texnologiyalarni joriy etish uchun infratuzilmaning rivojlanmaganligi, qonunchilikdagi cheklovlar, ekologik talablarni qo'llashda huquqiy bazaning yetarli darajada bo'lmisligi misol bo'ladi.

Barqaror rivojlanishga o'tish sharoitida ishlab chiqarishni boshqarish va tashkil etish zamonaviy iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismidir. Bu jarayon korxonalarga nafaqat ekologik mas'uliyatni oshirish, balki uzoq muddatli raqobatbardoshlikni saqlab qolish imkonini beradi. Amaliy tajriba va ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yashil texnologiyalar, resurslarni oqilona boshqarish va ijtimoiy mas'uliyat tamoyillarini amalga oshirish korxonalarning muvaffaqiyatiga xizmat qiladi. Barqaror rivojlanish tamoyillari nafaqat ekologik mas'uliyatni oshirishga, balki iqtisodiy samaradorlikni mustahkamlashga ham xizmat qiladi. Bu jarayon korxonalarga innovatsion texnologiyalarni joriy etish, resurslarni oqilona boshqarish va ijtimoiy mas'uliyatni oshirish orqali uzoq muddatli muvaffaqiyatga erishish imkonini beradi. Amaliy tajribalar va tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, barqaror rivojlanishga moslashish raqobatbardoshlikni saqlash va global bozor talablariga javob berish uchun zarur shartdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Bostonovna D. Z. CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS //IMRAS. – 2023. – T. 6. – №. 6. – C. 118-124.
2. Jumayeva Z. ROLE OF THE STATE IN REGULATING THE ECONOMY //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 1. – C. 511-516.
3. Bostonovna D. Z. WAYS OF USING REENGINEERING IN ENTERPRISES //International Journal of Education, Social Science & Humanities. Finland Academic Research Science Publishers. – 2023. – T. 11. – №. 7. – C. 430-435.
4. Bostonovna D. Z. USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN IMPROVING THE ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF COMMERCIAL BANKS //International Journal of Education, Social Science & Humanities. Finland Academic Research Science Publishers. – 2023. – T. 11. – №. 9. – C. 607-613.
5. Zamira J. ENSURING ECONOMIC SECURITY IN THE BANKING SECTOR //Gospodarka i Innowacje. – 2024. – T. 47. – C. 343-348.
6. Jumayeva Z. MOLIVAVIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI MILLIY IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 5. – C. 512-518.
7. Jumayeva Z. IQTISODIYOT RIVOJIDA INNOVATSIYANING AHAMIYATI //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 5. – C. 504-511.
8. Jumayeva Z. THEORY OF MARKET EQUILIBRIUM, SUPPLY AND DEMAND //Modern Science and Research. – 2023. – T. 2. – №. 10. – C. 740-743.
9. Jumayeva Z. THEORY OF SUPPLY AND DEMAND AND ITS MARKET RELATIONSHIP EFFECT //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 426-432.
10. Jumayeva Z. WAYS AND METHODS OF DEVELOPING SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IN OUR COUNTRY //Modern Science and Research. – 2024. – T. 3. – №. 2. – C. 433-440.
11. Abidovna, A. S. (2024). COMMUNICATION PROCESS MANAGEMENT AS A TOOL TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF MODERN ORGANIZATIONS. *Gospodarka i Innowacje.*, 49, 211-217.
12. Abidovna, A. S. (2023). Special directions of tourism development in Bukhara region: problems and solutions. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 21, 51-55.
13. Supiyevna, B. M. (2024). O'ZBEKISTONDAGI XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH VA AHOLINI ISH BILAN BAND ETISH YO'LLARI. *Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting*, 4(08), 78-84.
14. Supiyevna, B. M. (2024). TIZIMIDA BANK FINANCIAL SERVICE NUMBER: DEVELOPMENT AND OLD TURGAN. *Gospodarka i Innowacje.*, 46, 379-385.
15. Bazarova, M. S. (2022). FACTORS THAT ENSURE THE SUCCESSFUL IMPLEMENTATION OF A SYSTEM OF KEY PERFORMANCE INDICATORS IN THE.
16. Xudoynazarovich, S. A. (2024). KADRLAR BOSHQARUVI XUSUSIY OTMLARDA: XUSUSIYATLARI, YONDASHUVLARI VA MUAMMOLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 54, 70-77.

MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS

17. Shadiyev, A. (2024). PERSONNEL MANAGEMENT SYSTEM IN ENTERPRISES AND ORGANIZATIONS. *Modern Science and Research*, 3(8), 10-18.
18. Alisher, S. (2024). ACTUAL PROBLEMS OF DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN. *Gospodarka i Innowacje*, 46, 366-372.
19. Ikromov, E. (2024). THEORETICAL FOUNDATIONS FOR THE ORGANIZATION AND CAPACITY BUILDING OF EXECUTIVE EMPLOYEE LABOR IN PUBLIC ADMINISTRATION BODIES. *Modern Science and Research*, 3(1), 939-946.
20. Hakimovich, T. M. (2024). ZAMONAVIY BOSHQARUV VA RAQAMLASHTIRISH.
21. Khalilov, B. B. (2024). MANAGERIAL ACCOUNTING-THE LANGUAGE OF BUSINESS MANAGEMENT. *Gospodarka i Innowacje*, 49, 249-255.
22. Bahodirovich, K. B. (2024). FINANCIAL LEVERAGE RATIOS AND ANALYSIS. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(11), 418-426.
23. To'rayevna, S. N. (2023). YANGI IQTISODIYOTDA RAQAMLI MEHNAT.
24. Sodiqova, N. (2024). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION SIYOSAT VA UNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI. *Modern Science and Research*, 3(6).
25. Tohir o'g'li, M. T., & To'rayevna, S. N. (2024). O 'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSION SIYOSAT. ZAMONAVIY TA'LIMDA FAN VA INNOVATSION TADQIQOTLAR JURNALI, 2(14), 45-53.
26. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). RAQOBAT TUSHUNCHASI, UNING TURLARI VA USULLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(2), 459-463.
27. Akbarovna, N. N. (2024). Oliy Ta'lim Muassasalarining Innovatsion Faoliyat Natijalarini Tijoratlashtirish Muammolari Va Ularni Hal Etish Yo 'llari. *Miasto Przyszłości*, 54, 857-866.
28. Akbarovna, N. N. (2023). MULKCHILIK MUNOSABATLARINING JAMIYATDAGI TUTGAN O'RNI.
29. Naimova, N. (2024). THE COUNTRY'S ECONOMIC POTENTIAL IN DIGITAL ECONOMY AND E-COMMERCE DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, 3(2), 234-239.
30. Akbarovna, N. N. (2023). BULUTLI HISOBLASH TEXNOLOGIYALARINING IQTISODIYOTDA TURGAN ORNI. *Gospodarka i Innowacje*, 42, 517-520.
31. Qudratova, G. M., & Sodiqova, N. T. (2024). RAQOBAT TUSHUNCHASI, UNING TURLARI VA USULLARI. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(2), 459-463.
32. Sodiqova, N. T., & Qudratova, G. M. (2024). TASHKILOTNING INNOVATSION FAOLIYATI SAMARALIGINI BAHOLASH. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(2), 286-294.
33. Qudratova, G. M. (2024). METHODOLOGY FOR ASSESSING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 191-195.
34. Mahmudovna, Q. G. (2024). RAQOBAT STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISHDA RAQOBATNI BAHOLASH USULLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI. *Gospodarka i Innowacje*, 48, 715-720.

35. Otkirovich, N. S. (2024). Yashil Iqtisodiyotda Raqamli Transformatsiya. *Miasto Przyszłości*, 54, 1356-1364.
36. qizi Bobojonova, M. J. (2023). AGROTURIZMNING IQTISODIYOTDA O 'RNI, SALOHIIYATI VA INFRATUZILMASINI YAXSHILASH. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(8), 48-52.
37. Djurayeva, M. S. (2024). ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF A MODERN ENTERPRISE. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(12), 222-227.
38. Sadilloeyevna, D. M. (2024). ROLE OF COMMERCIAL BANKS IN THE DEVELOPMENT OF THE MODERN ECONOMIC SYSTEM. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(11), 241-248.
39. Sadullayevna, D. M. (2024). BASICS OF DIGITAL MARKETING. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 160-166.
40. қизи Рахмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ХУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ. "Экономика и туризм" международный научно-инновационный журнал, 6(14).
41. Nafisa, R. (2024). Formation of a Strategy for Sustainable Development of the National Economy. *Miasto Przyszłości*, 54, 764-771.
42. Rakhmonkulova, N. (2024). Prospects for the Development of the Economy of Uzbekistan. *JOURNAL OF INTELLECTUAL PRPERTY AND HUMAN RIGHTS*, 3(10), 37-44.
43. Lolaxon, R. (2024). THE ROLE OF MARKETING STRATEGIES IN TOURISM POTENTIAL OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research*, 11(11), 230-240.
44. Lolakhon, R. (2024). APPLICATION OF THE 4P CONCEPT IN TOURISM. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 138-145.
45. Turayevich, I. A. (2024). Milliy Iqtisodiyotga Xorijiy Investitsiyalarni Jalb Qilishda Soliqlarning O 'Rni. *Gospodarka i Innowacje*, 53, 205-213.
46. Aziz, I. (2023). O'zbekistonda xorijiy investitsiyani jalb qilishni soliqlar vositasida rag'batlantirish yo'llari. *SAMARALI TA'LIM VA BARQAROR INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(5), 191-196.
47. Ibragimov, A. T. (2024). MILLIY IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTITSIYANI JALB QILISHNI SOLIQLAR VOSITASIDA RAG 'BATLANTIRISH. *Gospodarka i Innowacje*, 51, 116-122.
48. Turayevich, I. A. (2024). Iqtisodiyotga Investitsiyalarni Jalb Qilish Va Boshqarishning O 'Ziga Xos Xususiyatlari. *Miasto Przyszłości*, 53, 1231-1237.
49. Azimov, B., Toshev, F., & Raximova, D. TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYA.
50. TEMPUS, I. (2016). Towards the ModernisATion of Higher Education InstitutionS in Uzbekistan (MATChES). *TEMPUS*, 4, 2007-2013.
51. Azimov, B. F., & Gulomov, O. H. (2017). Organizational structures of innovation support services: inter-organizational cooperation associations. *Инновационное развитие*, (6), 35-37.
52. Akhmedov, Y., Asadov, S., & Azimov, B. (2022, December). Two-sided estimation of linear approximation error second-order hypersurfaces. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 2388, No. 1, p. 012124